

LAITINEN, ALEKSI: Levinneen melanooman immunologinen hoito

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 26s.
Syöpätaudit
Toukokuu 2016

Melanooman ilmaantuvuus on viime vuosikymmeninä kasvanut niin maailmalla kuin Suomessakin. Ihomelanoomaan sairastuu Suomessa keskimäärin yli tuhat henkilöä vuodessa. Ihomelanooma on kuitenkin varsin hyväennusteinen syöpä ja viiden vuoden kohdalla diagnoosista elossa on lähes 90% potilaista. Paikallisen melanooman ennusteeseen vaikuttavat muun muassa tuumorin invaasiosyvyys sekä vartijaimusolmukemetastasointi. Metastasoineen melanooman ennuste on huomattavasti huonompi.

Levinneen melanooman hoidossa on perinteisesti käytetty solusalpaajahoitoa, leikkaushoitoa sekä uudempina täsmälääkkeinä BRAF- ja MEK-estäjiä. BRAF-estäjällä ja näiden hoitojen yhdistelmällä on pystytty satunnaistetussa tutkimusasetelmassa osoittamaan jonkin verran elinaikahyötyä.

Uusimpina markkinoille ovat tulleet T-soluihin suunnatut vasta-ainelääkkeet ipilimumabi, pembrolitsumabi sekä nivolumabi. Näillä lääkkeillä pyritään vaikuttamaan T-soluaktivaatioon ja sitä kautta lisäämään kehon omaa puolustusreaktiota syöpäsoluja vastaan. Ipilimumabi on ensimmäinen levinneeseen melanoomaan myyntiluvan saanut vasta-ainelääke ja myös ensimmäinen lääke, jolla on osoitettu satunnaistetuissa tutkimuksissa lisääntynyttä elinaikaetua. Viimeisimmät tutkimukset ovat osoittaneet nivolumabin ja pembrolitsumabin lisäävän elossaoloaika ipilimumabia paremmin. Lisäksi yhdistämällä nivolumabia ja ipilimumabia on päästy jopa tätäkin parempiin hoitotuloksiin. Esimerkiksi tutkimuksessa vuodelta 2015 ipilimumabin ja nivolumabin yhdistelmähoidolla saatiin jopa 58% potilaista hoitovaste ja 11,5 kuukauden keskimääräinen elossaoloaika. Samassa tutkimuksessa ipilimumabin hoitovaste oli 19% ja keskimääräinen elossaoloaika 2,9kk.

Tässä kirjallisuuskatsauksessa käydään läpi näitä kolmea vasta-ainelääkettä koskevia kliinisiä tutkimuksia ja niiden antamia tuloksia. Lisäksi käsitellään Turun Yliopistollisessa Keskussairaalassa vuosina 2006-2015 ipilimumabilla hoidettujen potilaiden hoitotuloksia.